

Konsekvensutredning av ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:74) om vägmärken och andra anordningar samt Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2015:60) om lokala trafikföreskrifter m.m.

Transportstyrelsens förslag:

Att komplettera Transportstyrelsens föreskrifter (2019:74) om vägmärken och andra anordningar med bestämmelser om:

- hur utmärkning bör ske med vägmärke F31a, *färdväg för långa fordonståg*
- storlekar på vägmärke F31a, *färdväg för långa fordonståg*

Att komplettera Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2015:60) om lokala trafikföreskrifter m.m. med ytterligare allmänna råd om utformning av föreskrifter om bärighetsklass och nya allmänna råd om föreskrifter om färdväg för långa fordonståg.

A. Allmänt

1. Vad är problemet eller anledningen till regleringen?

De transportpolitiska målen ska säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning i hela landet. En del i det arbetet är att införa så kallade High Capacity Transports (HCT), vilket avser fordon med högre kapacitet i form av längd och tyngd. Detta kräver dock att infrastrukturen klarar belastningen och utrymmeskraven. Möjligheten att på det svenska vägnätet använda lastbilar med en högsta bruttovikt på 74 ton (bärighetsklass 4), mot de 64 ton som gäller på vägar med bärighetsklass 1, finns sedan juli 2018.

Genom ett regeringsbeslut i augusti 2022 införs den 31 augusti 2023 en ny bestämmelse i trafikförordningen (1998:1276), 4 kap. 17 f §. Bestämmelsen ger Trafikverket och de kommunala väghållarna ett bemyndigande att föreskriva att på en viss väg, del av väg eller vägsträcka får ett fordonstågs längd, trots 4 kap 17 § och under vissa givna förutsättningar, uppgå till högst 34,5 meter.

Denna konsekvensutredning beskriver inte konsekvenserna av regeringens redan fattade beslut i trafikförordningen och vägmärkesförordningen (2007:90).

1.1 Storlekar på vägmärken och textstorlek

Vägmärkesförordningen reglerar inte storlekar på vägmärken. Det är Transportstyrelsen som har bemyndigandet att föreskriva på området. Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2019:74) om vägmärken och andra anordningar kompletterar vägmärkesförordningen med bland annat bestämmelser om storlek på vägmärken och hur och var de ska sättas upp. Föreskrifterna riktar sig i första hand till väghållarna för att användningen av vägmärken och andra anordningar ska ske på ett enhetligt sätt så att trafikanterna möts av ett liknande budskap var de än befinner sig i landet. Samtidigt som ändringen i trafikförordningen träder i kraft, den 31 augusti 2023, införs ett nytt vägmärke, F31a, *färdväg för långa fordonståg*, in i 2 kap. 17 § vägmärkesförordningen. Det finns därför ett behov av att i TSFS 2019:74 föreskriva om storleken på märket.

Det finns också behov av att föreskriva att textstorleken på märket ska få ha annan storlek än vad som generellt gäller för lokaliseringsmärken för vägvisning enligt 7 kap. 11 § i nämnda föreskrifter.

1.2 Utmärkning med F31a

För trafikantens förståelse av utmärkningen behövs i många fall kompletterande anvisningar ges på tilläggstavlan T12, *riktning*. Kompletteringen behöver dock inte ske när märket infogas i annat lokaliseringsmärke. Sådan reglering föreslås i 45 a § i TSFS 2019:74.

1.3 Allmänna råd om trafikföreskrifter

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2015:60) om lokala trafikföreskrifter m.m. behöver kompletteras med allmänna råd om utformning av föreskrifter om färdväg för långa fordonståg och ytterligare allmänna råd om föreskrifter om bärighetsklass. Vidare behöver tillägg göras i 1 kap. 1 § i TSFS 2015:60 för att föreskrifter om färdväg för långa fordonståg ska omfattas av föreskrifterna.

2. Vad ska uppnås?

2.1 Storlekar på vägmärken och textstorlek samt utmärkning med F31a

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd TSFS 2019:74 syftar till att säkerställa att vägmärken och andra anordningar är utformade och placerade så att de kan upptäckas i tid och förstås av de trafikanter som de är av-

sedda för. Detta gäller både storlek på märket och textstorlek i märket. Väg­hållarna ska, genom de föreslagna reglerna, ge trafikanter vägledning, styrning och information för en effektiv och säker trafik.

2.2 Allmänna råd om trafikföreskrifter

De allmänna råden i TSFS 2015:60 ska ge ledning till kommuner och Trafikverket kring hur särskilda trafikregler lämpligen formuleras i föreskrifter för att därigenom stödja dem i att skriva föreskrifter som är klara, tydliga och förutsebara.

3. Vilka är lösningsalternativen?

3.1 Effekter om ingenting görs?

Storlekar på vägmärken och textstorlek

I avsaknad av föreskrifter rörande storlek på märke F31a och dess text kan endast den storlek som regeringen beslutat om i den tryckta utgåvan av vägmärkesförordningen, tillämpas, det vill säga cirka 3 x 6 centimeter. Det finns även en risk att utmärkningen sker i olämpliga storlekar om Transportstyrelsen inte meddelar föreskrifter om storlek på vägmärket.

Om vi inte föreskriver om textstorlek i TSFS 2019:74 ska textstorleken följa de generella bestämmelserna om storlek på lokaliseringsmärken för vägvisning i 7 kap. 11 § och märket får då en mycket oproportionerlig storlek.

Utmärkning med F31a

Om Transportstyrelsen avstår från att öppna möjligheten att infoga F31a i andra lokaliseringsmärken kan märket endast användas som solitär. Det skulle försvåra för väg­hållarna att ge trafikanterna tydlig vägledning, styrning och information.

Om ingenting görs finns även risk att vägmärket sätts upp på ett sådant sätt att trafikantens förståelse för märket försvåras. Märke F31a, *färdväg för långa fordonståg*, behövs för att de som framför fordonståg längre än 25,25 meter ska få vägledning till de vägar och gator som de får färdas på eftersom det är en mycket begränsad del av vägnätet som är upplåtet för dessa längre fordonståg.

3.2 Alternativ som inte innebär reglering

Det finns inget annat alternativ än reglering genom att vi kompletterar befintliga föreskrifter och allmänna råd med det nya vägmärket F31a *färdväg för långa fordonståg*.

Transportstyrelsen får inte föreskriva hur andra myndigheter ska formulera sina föreskrifter. Vi väljer istället att ge allmänna råd om hur föreskrifter lämpligen bör formuleras.

3.3 Regleringsalternativ

Vi har inte identifierat några andra regleringsalternativ än följande alternativ.

Storlek på vägmärken och text

Texten som finns i F31a bedöms som en del av symbolen i vägmärken och ska därför inte har samma textstorlek som andra lokaliseringsmärken.

Storlekarna som föreslås för F31a är följande

Tabell 1. Storlekar F31a, värdena är angivna i meter

Utförande	Bredd	Höjd
Normal	0,40	0,90
Stor	0,60	1,35
Mycket stor	0,80	1,80

Vägmärke F31a med minst storlek normal får sättas upp på väg som inte är motorväg, väg som inte är motortrafikled, motorväg i trång vägmiljö samt på motortrafikled. På motorväg får minst storlek stor användas. Vi har även övervägt att föreskriva om storlek liten för F31a men valt att avstå från detta.

Vidare föreslås att F31a ska användas tillsammans med tilläggstavla T12, *riktning*, som visar vilken riktning som den fortsatta färden med långa fordon avser. F31a föreslås även kunna infogas i andra lokaliseringsmärken och i sådana fall behöver inte T12 användas.

4. Vilka är berörda?

Trafikverket och kommunerna är de som främst är berörda av de föreslagna föreskriftsändringarna eftersom det är de som fått bemyndigandet att föreskriva om färdväg för längre fordonståg. Den statliga väghållningsmyndigheten (Trafikverkets regioner) och kommunerna, i egenskap av väghållare, berörs också eftersom det är de som märker ut färdvägen i de fall det behövs.

5. Vilka konsekvenser medför regleringen?

5.1 Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Samtliga konsekvenser för företagen beskrivs därför under 5.1.

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen

innehåller därför ingen beskrivning under 5.1 utan samtliga konsekvenser för företagen beskrivs under avsnitt C.

De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden riktar sig mot Trafikverket och kommuner och bedöms därför inte få några effekter av betydelse företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller liknande villkor. Storlekarna som tas upp i föreskriftsförslaget utgår i stort från redan befintliga vägmärken vilket gör att vi bedömer att de kan införas utan några omfattande konsekvenser för företag som tar fram denna typ av märken.

5.2 Medborgare

Medborgare berörs i allmänhet inte då lokaliseringsmärket och de föreskrivna färdvägarna för långa fordonståg i princip endast rör yrkesmässiga godstransporter.

5.3 Staten, regioner eller kommuner

Transportstyrelsen bedömer att föreskrifterna inte ger någon inskränkning i det kommunala självstyret och bör därför inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den.

Storlekar på vägmärken och textstorlek

Bestämmelserna om storlek på vägmärket F31a och textstorlek på märket kommer inte att påverka väghållare i någon större omfattning.

Utmärkning med F31a

Väghållarna kan komma att behöva märka ut de vägar och gator där dessa fordon kan föras enligt de föreskrifter som väghållarna meddelar. Konsekvenserna av detta får belysas i väghållarnas utredning som föregår föreskrifternas meddelande, enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning för Trafikverkets vidkommande och enligt förvaltningslagen (2017:900) för kommunernas vidhållande. Kostnaden är dock jämförbar med all annan utmärkning med vägmärken och med tanke på omfattningen, antalet vägmärken som potentiellt behöver sättas upp, så bedöms kostnaden bli ringa.

5.4 Miljö

Inga miljöeffekter har identifierats.

5.5 Externa effekter

Inga externa effekter har identifierats.

6. Vilka konsekvenser medför övervägda alternativ till regleringen och varför anses regleringen vara det bästa alternativet?

6.1 Storlekar på vägmärken och textstorlek samt utmärkning

Genom att föreskriva enligt förslaget möjliggörs att använda märke F31a, *färdväg för långa fordonståg*, i lämpligt storlek i de olika trafikmiljöer som bedöms bli aktuella.

Vägmärken av storlek liten används på trång väg- eller gatumiljö med korta siktsträckor eller i signalreglerad korsning. Vi bedömer det som osannolikt att väghållare kommer att föreskriva om färd med dessa längre fordonståg på sådana trånga vägar eller gator som har en begränsad framkomlighet. Därför föreslår vi inga föreskrifter om storlek liten för vägmärke F31a.

6.2 Allmänna råd om trafikföreskrifter

Genom att besluta om fler allmänna råd ger vi förutsättningar för väghållarna att skriva regler som är klara, tydliga och förutsebara till sina verkningar för de som berörs av regleringen.

7. Vilka bemyndiganden grundar sig myndighetens beslutanderätt på?

Transportstyrelsen får med stöd av 8 kap. 1 § vägmärkesförordningen (2007:90) föreskriva bland annat om storlekar på vägmärken och hur de får sättas upp.

De allmänna råden om hur föreskrifter meddelas beslutas av myndigheten med stöd av att trafikförordningen (1998:1276) och förvaltas av Transportstyrelsen genom regeringens instruktion. Något bemyndigande behövs inte för en myndighet att ge ut allmänna råd inom sitt verksamhetsområde.

8. Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler?

Författningsförslagen går inte utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler. Förslaget om ändring av TSFS 2019:74 innehåller bestämmelser om storlekar på vägmärken. Kommerskollegium har tidigare i liknande fall ansett att det utgör sådana tekniska regler som ska anmälas enligt direktivet (EU) 2015/1535. Transportstyrelsen avser därför att anmäla dessa föreskrifter om vägmärken.

9. Behöver särskild hänsyn tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och finns det behov av speciella informationsinsatser?

Ikraftträdandet bör ske så snart det är möjligt. Ändringen i trafikförordningen träder i kraft den 31 augusti 2023 och vägghållare kan då besluta föreskrifter om färdväg för långa fordonståg och märka ut med F31a i de fall det bedöms nödvändigt.

Vägghållare behöver informeras om regleringen och de allmänna råden. Transportstyrelsen bedömer att denna konsekvensutredning med förslag till föreskrifter och allmänna råd tillsammans med riktad information till kommunerna, som lämpligen ges av Transportstyrelsen tillsammans med Trafikverket och Sveriges Kommuner och Regioner, bör räcka som information.

B. Transportpolitisk måluppfyllelse

Det övergripande målet för svensk transportpolitik är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgare och näringsliv i hela landet. Under det övergripande målet finns också funktionsmål och hänsynsmål med ett antal prioriterade områden.

Funktionsmålet handlar om att skapa tillgänglighet för människor och gods. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Samtidigt ska transportsystemet vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.

Hänsynsmålet handlar om säkerhet, miljö och hälsa. Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas till att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till det övergripande generationsmålet för miljö och att miljö kvalitetsmålen uppnås, samt bidra till ökad hälsa.

10. Hur påverkar regleringen funktionsmålet?

Regleringen har endast liten påverkan på funktionsmålet. Genom den skapas förutsättningar för att utmärkningen av färdväg för långa fordonståg blir enhetlig över hela landet.

11. Hur påverkar regleringen hänsynsmålet?

Regleringen har endast liten påverkan på hänsynsmålet.

C. Sammanställning av konsekvenser

Berörd aktör	Effekter som inte kan beräknas		Beräknade effekter (tkr)	Kommentar
	Fördelar	Nackdelar		
Företag	Tydligare vägvisning vid användning av vägmärke F31a	-	-	-
Medborgare	-	-	-	-
Staten m.fl.	-	En viss kostnad för utmärkning för Trafikverket och kommuner	-	-
Externa effekter	-	-	-	-
Totalt	Tydligare vägvisning vid användning av vägmärke F31a	En viss kostnad för utmärkning för Trafikverket och kommuner	-	-

D. Samråd

Transportstyrelsen har haft samråd med Trafikverket i enlighet med 8 kap. 2 § vägmärkesförordningen (2007:90).

Om ni har några frågor med anledning av konsekvensutredningen eller synpunkter ni vill framföra får ni gärna kontakta oss:

Lars Hammar
lars.hammar@transportstyrelsen.se
Tel. 010-495 55 27